

Sygn. akt I.Ca 89/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz
Sędziowie SO :	M. S., C. O.
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2017 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą - Biuro Handlu Zagranicznego (...)

przeciwko L. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda Z. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą - Biuro Handlu Zagranicznego (...) od wyroku Sądu Rejonowego w Elku z dnia 28 października 2016r sygn. akt I C 604/15

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób że:

I. Zasądza od pozwanego L. C. na rzecz powoda Z. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą - Biuro Handlu Zagranicznego (...) kwotę 15 801,16 zł (piętnaście tysięcy osiemset jeden złotych i 16/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 27.06.2014r do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5128,62 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 2417 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Nakazuje pobrać od pozwanego L. C. na rzecz Skarbu Państwa –kasa Sądu Rejonowego w Elku kwotę 138,84 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.

2. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2591 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem II-giej instancji w tym kwotę 1800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Małgorzata Szostak –Szydłowska SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt: I. Ca. 89/17

UZASADNIENIE

Powód Z. M. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą: Biuro Handlu Zagranicznego (...) w G. wystąpił z pozwem przeciwko L. C. w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym domagał się zasądzenia kwoty

15.801,16 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenia zwrotu kosztów sądowych, zastępstwa procesowego i opłaty 2,48 zł z tytułu przelewu na poczet opłaty sądowej.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że zakupił od pozwanego zboże za kwotę 66.812,50 zł. Kwota ta została zapłacona. Powód zamierzał sprzedać to zboże nabywcy spoza granic Polski. Po dostarczeniu zboża na miejsce okazało się, że jakość odbiega od deklarowanej. Powód zażądał obniżenia ceny do kwoty 51.011,34 zł, a więc o kwotę 15.801,16 zł. Wezwanie do zapłaty wystosowane do pozwanego okazało się bezskuteczne.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w sprawie VI Nc- (...)15 dnia 11 lutego 2015 r. wydał nakaz zapłaty zgodny z żądaniem pozwu.

W przepisany terminie pozwany L. C. wniósł sprzeciw od tego nakazu zapłaty, w którym domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu. Uzasadniając powyższe stanowisko zaprzeczył, aby dostarczone ziarno było zanieczyszczone. Wskazał, że powód odebrał od niego ziarno i nie było wówczas żadnych zastrzeżeń co do jego jakości.

Wyrokiem z dnia 28 października 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt: I. C. 604/15 Sąd Rejonowy w Elku oddalił powyższe powództwo, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w sprawie oraz odstąpił od obciążania stron brakującymi kosztami sądowymi.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Powód Z. M. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Biuro Handlu Zagranicznego (...) w G. zawarł z pozwanym L. C. prowadzącym gospodarstwo rolne na terenie Gminy S. umowę sprzedaży ziarna orkiszowego. Dnia 19 maja 2014 r. wystawiona została przez pozwanego faktura VAT na kwotę 66.812,50 zł. Kwota wynikająca z faktury została pozwanemu zapłacona. Powód zakupione zboże zamierzał sprzedać kontrahentowi zagranicznemu. Po dostarczeniu zboża na miejsce okazało się, że jest ono zanieczyszczone. Powód zażądał obniżenia ceny do kwoty 51.011,34 zł, a więc o kwotę 15.801,01 zł. Pismem z dnia 20 czerwca 2014 r. powód wezwał pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia, jednak pozwany należności nie uregulował.

Produkcja zboża w gospodarstwie powoda korzystała z certyfikatu ekologicznego. Przed zakupem przez powoda pszenicy, pozwany wysłał powodowi próbki drogą pocztową. Pozwany dysponuje maszyną czyszczącą ziarna. Powód, przed tą transakcją, współpracował z pozwanym 2 lata i zawsze transakcje odbywały się w ten sam sposób. Jeśli były jakieś zastrzeżenia co do jakości, strony kontaktowały się telefonicznie. Tak też było i w tym przypadku.

Na podstawie opinii biegłego z zakresu rolnictwa K. Z. Sąd Rejonowy ustalił, że sprzedana przez pozwanego pszenica orkiszowa nie była zgodna z normami.

W tak ustalonym stanie faktycznym, zdaniem Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem powód nie udowodnił, iż za zanieczyszczenie dostarczonego ziarna winę ponosi sprzedający, czyli pozwany. Wydając orzeczenie w sprawie Sąd Rejonowy miał na uwadze art. 548 k.c.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy rozstrzygnął zgodnie z art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Na zasadzie zaś art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy odstąpił od obciążania stron brakującymi kosztami sądowymi.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył powód Z. M., zarzucając Sądowi Rejonowemu:

1) naruszenie przepisów postępowania art. 328 § 2 k.p.c. poprzez błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy polegające na:

a) ustaleniu, iż zanieczyszczony towar zakupiony przez powoda przyjechał do powoda, podczas, gdy towar zakupiony przez powoda został dostarczony bezpośrednio do kontrahenta powoda poza granicami kraju;

b) ustaleniu, iż powód jest producentem zboża ekologicznego, podczas, gdy powód prowadzi jedynie działalność gospodarczą w zakresie handlu zbożem, natomiast to pozwany jako producent zbóż korzysta z certyfikatu ekologicznego;

c) ustaleniu, iż towar w postaci orkiszu przyjechał zanieczyszczony do powoda, podczas, gdy przed sporną transakcją pozwany wysłał do powoda próbki zboża w ilości 2 paczek celem kontroli jakości, natomiast dostawa całego zamówionego orkiszu bezpośrednio z gospodarstwa pozwanego miała trafić do odbiorcy poza granicami kraju;

d) ustaleniu, iż powód nie miał zastrzeżeń co do próbek zboża, podczas, gdy powód uzależnił zakup orkiszu od pozwanego od jego oczyszczenia, o czym pozwany w kwietniu 2014 r. po kontroli przez powoda przesłanych próbek powoda zapewniał;

e) pominięciu w ustaleniu stanu faktycznego, iż powód wywodzi swoje roszczenie z rękojmi sprzedaży

2) naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na:

a) uznaniu, iż powód ponosi odpowiedzialność za stan sprzedanego zboża, podczas, gdy zgodnie z treścią faktury (...) odpowiedzialność za stan towaru ponosi pozwany;

b) uznaniu, iż powód nie zgłaszał reklamacji, podczas, gdy reklamacje zostały zgłoszone, a w ich następstwie powód zgłosił roszczenie o obniżenie ceny, czyli roszczenie z rękojmi;

c) uznaniu, iż towar sprzedany kontrahentowi zagranicznemu został załadowany u powoda, podczas, gdy do powoda ten ładunek nigdy nie dotarł, a do powoda pozwany dostał jedynie próbki towaru;

d) uznaniu, iż świadek K. S. nie był w stanie wskazać, kiedy towar został zanieczyszczony, podczas, gdy z treści faktury (...) wynika, iż towar został przez pozwanego przekazany przewoźnikowi i został dostarczony bezpośrednio do kontrahenta powoda, natomiast nigdy nie został dostarczony do powoda;

e) pominięciu w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, iż zakupiony u pozwanego towar został u niego zaplombowany, a następnie plomby zostały zdjęte dopiero u kontrahenta zagranicznego powoda, tak więc nie było możliwości ingerować w zawartość ładunku w okresie jego transportu;

f) pominięciu w ocenie całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego dokumentów z Jednostki Certyfikującej;

3) naruszenie przepisów postępowania art. 232 k.p.c. w związku z treścią art. 6 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zastosowaniu tych przepisów w stosunku do powoda, podczas, gdy powód wykonywał uprawnienia z rękojmi w związku ze sprzedażą przez pozwanego wadliwego towaru w postaci zanieczyszczonego orkiszu, jako kupujący, natomiast to na pozwanym spoczywa ciężar dowodu jako sprzedającym, iż sprzedany towar nie miał wad;

4) naruszenie przepisów prawa materialnego art. 556 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy powód realizował uprawnienia z rękojmi, natomiast ciężar dowodu w zakresie jakości sprzedanego towaru spoczywa na sprzedającym - pozwanym

5) naruszenie przepisów prawa materialnego art. 548 k.c. poprzez jego zastosowanie, podczas, gdy zgodnie z treścią faktury VAT (...) zastosowanie tego przepisu zostało wyłączone przez przepisy wyższej rangi;

6) naruszenie przepisów prawa materialnego art. 471 k.c. poprzez jego zastosowanie, podczas, gdy ze względu na uprawnienia realizowane w ramach rękojmi przepis ten nie miał zastosowania w sprawie.

Mając powyższe na względzie, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji.

W odpowiedzi na apelację, pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych albo na podstawie złożonego na rozprawie spisu kosztów.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się zasadna, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku w postulowanym zakresie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela utrwalony w orzecznictwie pogląd, że do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi wówczas, gdy sąd uchybi podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadom wynikającym z doświadczenia życiowego i umiejętności właściwego kojarzenia faktów (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16.05.2005 r. w sprawie o sygn. III CK 314/05). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. także uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27.02.2007 r. w sprawie o sygn. sygn. I ACa 1053/06, Lex nr 298433).

Kierując się wyżej poczynioną uwagą ogólną stwierdzić należy, że apelujący wykazał skutecznie, iż Sąd Rejonowy uchybił zasadom logicznego rozumowania, czym naruszył art. 233 k.p.c. Zgodzić się należy, że Sąd Rejonowy dokonał błędnej oceny materiału dowodowego, czego konsekwencją było niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego.

Poza sporem pozostał fakt, że strony łączyła umowa, na podstawie której pozwany miał wydać powodowi towar w postaci ekologicznego ziarna orkisz, natomiast powód zobowiązał się zapłacić pozwanemu cenę za ten towar w wysokości 66.812,50 zł. Zawarcie umowy, tj. nabycie płodów rolnych i zapłata w/w ceny potwierdza m. in. faktura VAT (...) wystawiona w dniu 17 maja 2014 r. (k. 23). Nie było również kwestionowane przez strony, że zboże po załadowaniu na samochód ciężarowy zostało zaplombowane, a dostawa tego towaru odbyła się bezpośrednio do zagranicznego kontrahenta powoda (vide: zeznania świadka K. S. – k. 92v-94 oraz mail – k. 24). Nie budzi też wątpliwości, że przetransportowany towar nie spełniał norm jakościowych, tj. był on mocno zanieczyszczony (vide: opinia biegłego sądowego K. Z. – k. 101-107), pomimo iż pozwany zapewniał o tym powoda przed jego zakupem. O tym, że przetransportowane zboże było zanieczyszczone, powód poinformował pozwanego w mailu z dnia 29 maja 2014 r., w którym przedstawił szczegółową analizę ziarna i w związku z tym zażądał obniżenia ceny zakupu towaru i w konsekwencji zażądał zwrotu kwoty 15.801,16 zł (k. 24). Informacja ta stanowiła jednocześnie formę reklamacji powoda.

Na podstawie tych ustaleń, w świetle art. 556 k.c. wskazać należy, że zawierając umowę sprzedaży, pozwany jako sprzedawca wziął na siebie odpowiedzialność za wydanie kupującemu rzeczy o odpowiedniej jakości i odpowiednich właściwościach. Chodzi tutaj o jakość i właściwości, których w świetle istniejących okoliczności kupujący, czyli powód ma prawo spodziewać się po nabywanej rzeczy (zgodność rzeczy z umową). Jeżeli więc okazało się, że sprzedana rzecz była niezgodna z umową, kupujący nie uzyskał odpowiedniego ekwiwalentu zapłaconej przez siebie ceny. W takiej sytuacji bezsprzecznie dochodzi do naruszenia interesu kupującego, zaś sprzedający ponosi odpowiedzialność z tytułu rękojmi.

Przepisy o rękojmi za wady są instrumentem ochrony interesu kupującego. Przepisy te składają się na szczególny reżim prawny zabezpieczający interes kupującego na wypadek wykrycia wadliwości rzeczy. Reżim ten jest niezależny zarówno od ogólnych przepisów dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej (kontraktowej z art. 471 i n. k.c. oraz deliktowej z art. 415 i n. k.c.), jak i od przepisów dotyczących gwarancji jakości (art. 577 i n. k.c., szczególnie art. 579 k.c.). Kupujący ma możliwość względnie swobodnego wyboru reguł dochodzenia odpowiedzialności sprzedawcy w zależności od okoliczności danego przypadku oraz w zależności od wyników kalkulacji wad i zalet każdego z powyższych reżimów odpowiedzialności sprzedawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2004 r., IV CK 601/03, MoP 2004, Nr 18, s. 823). Jak to podkreślił Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 6 listopada 2015 r., I ACa 896/15, Legalis nr 1378324, „różnice w regułach odpowiedzialności i trybie dochodzenia roszczeń na podstawie rękojmi i na zasadach ogólnych są istotne i jest rzeczą strony uprawnionej rozważenie określonych zalet i wad każdego z ww. reżimów odpowiedzialności”.

Z procesowego punktu widzenia na gruncie art. 556 k.c. obowiązkiem kupującego jest przede wszystkim udowodnienie istnienia wady, a także, że zachowana została z jego strony należyta staranność (zbadanie rzeczy i powiadomienie sprzedawcy o wadzie). Z kolei do obowiązków procesowych sprzedającego należy wykazanie, że wada nie istnieje, bądź ewentualnie, że nie dochowano aktów staranności lub też że ich dochowanie było spóźnione (por. red. Konrad Osajda, Komentarz do art. 556 kodeksu cywilnego, wydanie 16, rok 2017, teza 4, op. Legalis nr 1009564).

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, powód wykazał istnienie wady w zamówionym towarze i że wada ta istniała w momencie mu wydania, o czym też niezwłocznie poinformował pozwanego. W mailu z dnia 29 maja 2014 r. powód przedstawił szczegółową analizę zboża, z której wynika, że: 29% - to bezużyteczne śmiecie, 2% - ziarna użyteczne (inne niż orkisz), 70% - orkisz. Powyższe dane bezsprzecznie potwierdzają, że zamówiony towar nie spełniał norm jakościowych. Okoliczność ta została potwierdzona również przez biegłego sądowego K. Z..

Zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany natomiast nie wykazał, że nie ponosi odpowiedzialności za gorszą jakość towaru. Wprawdzie pozwany wskazał, że posiada urządzenie czyszczące zboże, nie można jednak przyjąć, że zamówiony przez powoda towar został poddany czyszczeniu, czy też w tym czasie maszyna była sprawna. Faktem jest bowiem, że zamówiony towar już w momencie jego załadowania na samochód powoda przez pozwanego był zanieczyszczony. Pozwany nie wykazał przy tym, że zanieczyszczenie zboża nastąpiło na skutek działania powoda lub osoby trzeciej.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że pozwany ponosi odpowiedzialność za wydanie powodowi wadliwego towaru.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 1988 r. III CZP 48/88 pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej (OSNC 1989/3/36) określone zostały wytyczne w zakresie wykładni prawa i praktyki sądowej w sprawach rękojmi i gwarancji (art. 556 - 582 k.c.), w których m. in. Sąd Najwyższy stwierdził, że „w ramach odpowiedzialności sprzedawcy kupujący może żądać obniżenia ceny (art. 560 § 1 k.c.). W art. 560 § 3 k.c. uregulowane są ogólnie sposób i skala obniżenia ceny. Obniżenie ceny winno nastąpić w takim stosunku, w jakim wartość rzeczy wolnej od wad pozostaje do jej wartości obliczonej z uwzględnieniem istniejących wad. Sformułowanie to należy skonkretyzować w tym sensie, że obniżenie ceny towaru powinno uwzględniać koszt nakładów i starań niezbędnych do doprowadzenia rzeczy, poprzez usunięcie wad, do sprawności zgodnej z przeznaczeniem”.

W przedmiotowej sprawie biegły K. Z. określił wartość orkiszu sprzedanego przez pozwanego, uwzględniając ponadnormatywne zanieczyszczenie na kwotę 48.105,00 zł. Wobec powyższego należało uznać roszczenie powoda z art. 560 k.c. za zasadne w wysokości różnicy między zapłaconą ceną a rzeczywistą wartością orkiszu, tj. w kwocie 15.801,16 zł.

W świetle przedstawionych okoliczności zarzuty apelacji okazały się uzasadnione, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku.

Rozstrzygając o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego Sąd Okręgowy miał na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik w sprawie (art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99k.p.c.) i w związku z tym zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.128,62 zł, na którą składają się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 198 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł (określone na podstawie § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. z 2013 r., poz. 490 – obecnie uchylone), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, zaliczka na opinię biegłego w kwocie 763,62 zł oraz koszty podróży pełnomocnika w kwocie 1.750 zł (przyjmując 5 zł za 1 l benzyny x 700 km x 5 = 1.750 zł, przy zużyciu 10 l/100 km).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Pozwany, który przegrał postępowanie apelacyjne, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. powinien zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty postępowania odwoławczego, na które składają się: opłata sądowa od apelacji w kwocie 791 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 1.800 zł, określone zgodnie ze stawkami wymienionymi w § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Małgorzata Szostak –Szydłowska SSO Cezary Olszewski